

– удосконалювання системи заготівель худоби й птиці й реалізації кінцевої продукції, підвищення відповідальності підприємств за кінцеві результати й ефективність функціонування м'ясного підкомплексу;

– поліпшення розміщення підприємств м'ясної промисловості.

Отже, дослідження м'ясопродуктового підкомплексу як цілісної виробничо-економічної системи показало, що він являє собою сукупність інтегрованих галузей сільського господарства й м'ясної промисловості, що забезпечують виробництво, заготівлю, переробку, зберігання, транспортування й реалізацію м'ясної продукції. Основною метою функціонування м'ясного підкомплексу є стабільне забезпечення потреб у кінцевій, безпосередньо споживаній населенням на всіх стадіях виробництва, підвищення її якості, забезпечення комплексної переробки м'ясної сировини, збільшення виходу кінцевої продукції м'ясної продукції при найменших витратах грошово-матеріальних засобів.

Література

1. Васильок Л.І. Методичні рекомендації з обґрунтування потреби основних засобів на виробництво сільськогосподарської продукції/ [Л.І. Васильок, М.І. Герун, Т.В. Косарева та ін.] – К.: ННЦ, ІАЕ, 2011. – 64 с.

2. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг)/ [Ю.П. Воскобійник, О.Г. Шпикуляк, І.В. Камінський та ін.]; за ред. Ю.П. Воскобійника. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 355 с.

3. Макаренко А.П. Аграрна політика в умовах розвитку ринкових відносин / А.П. Макаренко //Економіка і держава. – 2006. – №4. – С. 39 - 41.

4. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р. / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. –182 с.

Юрій Дзядикевич

Тернопільський національний економічний університет

НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Ресурсозбереження та охорона довкілля – це поняття, що визначають основні напрями економічного та соціального розвитку суспільства. Вони передбачають формування механізмів переходу світової економіки від споживання природних ресурсів до їх відтворення. З огляду на це, дослідження напрямів ефективного використання природних ресурсів є актуальною задачею.

Ефективна діяльність підприємства забезпечується раціональним використанням природних ресурсів, яке забезпечується організаційними комунікаціями та прийняттям управлінських рішень. Прийняття управлінського рішення передбачає низку заходів, які направлені на ефективне використання природних ресурсів на підприємстві, внаслідок чого підвищуються показники ефективності їх застосування.

Відповідно до стандарту збереження природних ресурсів – це діяльність (організаційна, економічна, технічна, наукова, практична, інформаційна), методи, процеси, комплекс організаційно-технічних заходів, які охоплюють всі стадії життєвого циклу ресурсу та направлені на раціональне та економічне їх використання. Отже, ресурсозбереження може розглядатися в таких напрямках: як діяльність, методи, процеси та комплекси заходів.

На шляху впровадження на підприємствах ресурсозберігаючих технологій виникають перешкоди, а саме: відсутність фінансових коштів для оновлення основних фондів; недостатня розвиненість інфраструктури ринку; відсутність схем роботи суб'єктів ринку із замовниками; необхідність урахування специфіки функціонування малого та великого бізнесу та підприємств державної форми власності; низький рівень інформування споживачів ресурсозберігаючих технологій про новинки ринку; суперечливість нормативно-правових актів і відсутність дієвих механізмів економічного стимулювання ресурсозберігаючих заходів.

Збереження природних ресурсів можна класифікувати за такими ознаками: матеріалозбереження, водозбереження, енергозбереження, трудовозбереження та фондозбереження. За змістом процесів ресурсозбереження вони діляться на 2 типи: раціональне використання ресурсів і економію ресурсів (пряма, непряма та структурна). За можливістю реалізації збереження природних ресурсів вона буває потенційна та фактична. За масштабами ресурсозбереження буває глобальне, народногосподарське, регіональне, галузеве та локальне (рівень підприємства). Ефективне використання природних ресурсів може відбуватися на стадіях їх життєвого циклу, зокрема: видобутку сировини, її переробки, виробництва продукції, споживання ресурсу, транспортування ресурсу, зберігання ресурсу та на стадії утилізації ресурсу.

Система державного регулювання та підтримки підприємств, які працюють у напрямку ефективного використання природних ресурсів, повинна охоплювати підсистеми правового забезпечення, фінансово-кредитної підтримки, інфраструктурного й інформаційного забезпечення та страхування від надзвичайних подій і стихійних лих.

Впровадження технологій, які передбачають ефективне використання природних ресурсів, необхідно проводити після визначення показників ефективності ресурсозберігаючих технологій.